

# Inledning

2023 års konferens inom Litteraturdidaktiskt nätverk, LDN, arrangerades på Linnéuniversitetet i Växjö den 18–20 oktober, under temat ”Litteraturdidaktik i framtiden och framtiden i litteraturen”. Deltagarna kom från många olika lärosäten och presentationerna av konferenspapers ledde till många utvecklande och intressanta diskussioner om hur läsandet och skönlitteraturens roll har förändrats och hur man kan förhålla sig till detta som lärare och forskare i högre utbildning. Bland annat diskuterades frågor som vad som händer när allt flera läsare tar till sig skönlitterärt berättande i ljudboksformat och e-boksformat. Är läsandets praktik under förändring? Hur ser den förändringen ut? Hur ska vi beskriva och studera läspraktiken ur ett nulägesperspektiv med blick mot framtida praktiker? Vilken roll spelar den skönlitterära texten i olika former för aktuella läspraktiker, vilken roll borde den spela och varför? Hur gestaltas en relevant litteraturdidaktik i relation till nämnda förändringar i olika skolämnen? Spelar det roll om elever läser tryckta texter, lyssnar på böcker eller läser e-böcker? Vilken roll i så fall? Och vilken roll spelar exempelvis fan fiction, sociala medier och lättläst litteratur i denna litteraturdidaktik?

På ett ofta kusligt sätt är framtiden en allt viktigare del av nuet: Hur vill vi ha det i framtiden? Har vi en framtid på jorden? Viktiga nyckelpersoner i dessa resonemang är barn och unga som ska ta över konsekvenserna av dagens vuxnas handlingar. Framtidens frågor spelar en central roll i barn- och ungdomslitteraturen, i form av exempelvis dystopier och andra former av gestaltningar och funderingar kring framtiden. Hot som klimatångest och rädsla för förtryckande regimer samsas med förhoppningar om att den unga generationen ska lyckas skapa en bättre värld. Vi samtalade om hur gestaltningar av framtiden i både barn- och ungdomslitteratur och vuxenlitteratur kan tillämpas i dagens och framtidens litteraturundervisning och diskuterade barn- och ungdomslitteraturens specifika bidrag till litteraturdidaktiken.

Deltagarna på konferensen uppmuntrades att skriva vidare på sina konferenspresentationer och att skicka in artiklarna till ett specialnummer av *HumaNetten* utifrån konferensens tema och det är detta nummer som nu publiceras. Jonas Asklund tar utgångspunkt i den teoretiska diskussionen om barn- och ungdomsnovellens förhållande till det oavslutade och osäkra för att försöka ringa in genrens didaktiska potential. Gustav Borsgård undersöker preapokalypsens funktion i några exempel på barn- och ungdomslitteratur genom ett ekokritiskt perspektiv och Olle Nordberg undersöker i sin artikel litteraturdidaktiska aspekter av 614 elevers läsning och reflektion kring Cannie Möllers roman *Kriget om källan* (1984). Ann-Sofie Persson skriver i sin artikel om en tematisk studie av lärarstudenters examinationsuppgifter på en kurs i litteraturvetenskaplig teori och metod och belyser i studien hur de

analyserar och tolkar klimatfiktion i romanen *Blå* (2018) av Maja Lunde. Anette Svensson, Jenny Malmqvist och Bo Hellgren skriver om lyrikundervisning i gymnasieskolan utifrån transmedialt berättande och litteraturredaktiska repertoarer i en studie, där elevers om- och återskapelser av kända svenska dikter analyseras. Anette Svensson undersöker vidare tillsammans med Stina-Karin Skillermark hur en undervisningsdesign som utmärks av upplösta gränser mellan estetiska och mediala uttrycksformer, och som sätter berättelser i centrum, kan synliggöra och möjliggöra elevers individuella och kollektiva meningsskapande och uppmuntra till nyfikenhet och förståelse för andra och för andras berättelser, för att diskutera litteraturundervisningens möjligheter att stärka elevers förmåga att agera i ett demokratiskt samhälle som präglas av pluralism. Anna Nordenstam och Karin Sjölander undersöker utifrån gymnasieelevers läsning hur omläsning kan skapa fördjupad förståelse för äldre dramatik med exemplet Strindbergs *Fröken Julie*. Anna Thyberg undersöker en form för muntlig tentamen kallad *affective evaluation seminar* i högskoleundervisning utifrån behovet av nya examinationsformer i en tid då generativ AI kommit att bli en stor utmaning.

Gästredaktörer: Helene Ehriander (CHILL) och Angela Marx Åberg (Cähl).